

ἀδώρητος ἐπίθ. ἀμάρτ. ἀδῶρ'τους Μακεδ. ἀδῶρ'τους Μακεδ.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. ἀδῶρητος.

Ὁ μὴ δεχθεὶς δῶρα.

ἀει ἐπίρρ. λόγ. σύννηθ.

Τὸ μεταγν. ἐπίρρ. ἀεί.

Ἐν τῇ φρ. 'ς τὸ νῦν καὶ ἀει = ἐπὶ ξυροῦ ἀκμῆς, εἰς ἀκρότητα (ἐκ τῆς ἐκκλησιαστικῆς φράσεως «νῦν καὶ ἀει καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν!», ἡ ὁποία λέγεται εἰς τὸ τέλος ἐκφωνήσεων καὶ εὐχῶν): *Εἶναι 'ς τὸ νῦν καὶ ἀει!* *Εφτασε 'ς τὸ νῦν καὶ ἀει. *Ἠρθάμε 'ς τὸ νῦν καὶ ἀει νὰ δαρθοῦμε. Πβ. ἀμὴν.

ἀειδος ἐπίθ. (Παναθῆν. 21,73).

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ θέμ. τοῦ εἶδα ἀορ. τοῦ ρ. βλέπω.

Ὁ μὴ ὁρώμενος ἢ ὁ μὴ ὁραθεὶς: *Αειδος ξεάειδωτος, ἐγὼ θὰ τὸν ἰδῶ καὶ θὰ παλαίψω ἀντάμα του ἀνάστημα μ' ἀνάστημα (ἐκ παραμυθ.) Πβ. ἀβλέπος.

ἀειδωτος ἐπίθ. Πελοπν. (Λάστ. κ. ἀ.) — Παναθῆν. 21,74.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *εἶδωτος <βλέπω.

1) Παθ. ὁ μὴ ὁραθεὶς ἐνθ' ἄν: *Ξεβγήκεν ἀειδωτος ἀπὸ τὸ χωρὶν* (Παναθῆν. ἐνθ' ἄν.) 2) Ἐνεργ. ὁ μὴ πολλὰ ἰδὼν, ἄπειρος Πελοπν. Πβ. ἀβλέπος.

ἀέλαμος ὁ, Ἀστνπ. Ἰκαρ. Κύθηρ. Κύθν. Μεγίστ. Νάξ. Πελοπν. (Καλάβρυτ.) Ρόδ. Σύμ. κ. ἀ. ἀγέλαμος Ἰκαρ. Κρήτ. Τήλ. ἀγέλαμος Κρήτ. Κῶς αἶλαμος Κάλυμν. Κάρπ. Κρήτ. Κῶς ἀγίλαμος Κῶς ἀλέαμος Ρόδ.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐσ. ἔλυμος.

Α) Κυριολ. φυτὰ τῆς τάξεως τῶν ἀγρωστωδῶν (graminaceae) 1) Τῆς δημώδους οἰκογενείας τῆς ἀγριάδας, κτηνοτροφικά, ἰδίως κέγχρος ὁ Ἰταλικὸς (panicum italicum), ὁ ἔλυμος τῶν ἀρχαίων, καὶ κέγχρος ὁ κοινὸς (panicum miliaceum) ἐνθ' ἄν. Συνών. κεχρί. 2) Εἶδη βρόμης α) Βρόμη ἡ ἡμερος (avena sativa) Νάξ. Χίος. Συνών. σιφωνάρι, ταγή. β) Βρόμη ἡ ἄστατος (avena fatua) Ρόδ. Σύμ. Συνών. ἀγριόβρομη 2, ἀγριογέννημα 2. 3) Βρίζα ἡ σιτηρὰ (secale cereale) Μεγίστ. Συνών. σίκάλι. 4) Γενικώτερον ὁ σανός, ἦτοι τὸ πρὸς τροφήν τῶν ζώων ξηρὸν χόρτον, ἢ τὸ γρασιδί, ἦτοι τὸ χλωρὸν χόρτον πρὸς τροφήν τῶν ζώων. β) Δεσμὶς χόρτων ξηρῶν ἀνηρητημένη ἐκ ράβδου ὅπως δεικνύη τὴν φορὰν τοῦ ἀνέμου κατὰ τὴν λίσιν τῶν σιτηρῶν Κρήτ.: Φρ. *Ἐβάλλανέ του τὸν ἀγέλαμο* (τὸν ἔστειλαν εἰς τοὺς τέσσαρας ἀνέμους, τὸν ἀπέλυσαν τῆς ὑπηρεσίας).

Β) Μεταφ. 1) Ἀνθρώπος ἰσχνὸς (ἢ μεταφ. ἐκ τῆς λεπτότητος τῆς καλάμης τοῦ ἐλύμου) Ἀστνπ. Νάξ. 2) Ἀνθρώπος ἐνοχλητικὸς (πιθανῶς ἐκ τῆς ζαλιστικῆς ιδιότητος τῆς βρίζης). [**]

ἀελαμόχορτο τό, Ρόδ.

Ἐκ τῶν οὐσ. ἀέλαμος καὶ χόρτο.

Τὸ φυτὸν ἀέλαμος, ὁ ἰδ.

[**]

ἀενάως ἐπίρρ. Κρήτ. ἀονάως Σύρ. ἀναῶς Ζάκ. Πελοπν. (Καλάβρυτ. Λακων.) ἐνάως Κρήτ. (Κακοδικ.)

Τὸ ἀρχ. ἐπίρρ. ἀενάως.

Συνεχῶς, διαρκῶς ἐνθ' ἄν.: *Φυσᾷ ἀονάως ἀέρας Σύρ. Ἀναῶς τὸ κάνει Λακων. Ἐχω θέρμη ἀναῶς Ζάκ.*

ἄερα ἐπίρρ. Κεφαλλ. ἄρα Παξ.

Ἀγνώστου ἐτύμου.

Τῇδε κάκεισε ἐν τῇ φράσει ἄερα καὶ κάερα ἢ ἄρα καὶ κάρα: *Ἐγύρισα ἄερα καὶ κάερα Κεφαλλ. Ὅλη μέρα τρέχω ἄρα καὶ κάρα νὰ βγάλω τὸ καθημερινὸ τῶν παιδιῶν μου Παξ.*

ἀεραγίδα ἡ, ἀμάρτ. ἀγεραγίδα Χίος ἡγεραγίδα Χίος

Ἐκ συμφύρσ. τῶν οὐσ. ἀερίκῳ καὶ νεραίδα. Πβ. ΝΠολίτ. ἐν Λεξικογρ. Ἀρχ. 5 (1918/20) 20 καὶ 24.

Ἡ νεραίδα. Συνών. ἀερίκῳ.

ἀεράκι τό, κοιν. ἀεράτσι Ἀνδρ. Τσακων. ἀγεράκι πολλαχ.

Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. ἀέρας.

Ἐλαφρὸς ἄνεμος, ἐλαφρὰ πνοὴ ἀνέμου κοιν.: *Φυσᾷ ἀεράκι. Ἐδρόοισε τὸ ἀεράκι. Τὴν ἀκούεται ἓνα ἀεράκι. Ἀεράκι ἀπὸ στερεῆς (ἀπόγειος αὔρα) κοιν. Τὸ ἀεράκι ἐκ φουσοῦντα ταπεινὰ (ἐφύσα ἐλαφρῶς) Τσακων. || Παροιμ. φρ. Κάθε λαγαδάκι ἔχει καὶ τὸ δικό του ἀεράκι (κάθε τόπος μὲ τὰς συνηθείας του) Κεφαλλ. | Ἀσμ.*

Φύσ' ἀγεράκι δροσερό, φύσα νὰ μὲ δροσίσης

Ἀρκαδ.

ἀέρας ὁ, κοιν. καὶ Πόντ. ἀέρα Τσακων. ἀγέρας σύννηθ. καὶ Πόντ. (Ἰνέπ.) ἀγέρα Ἀπουλ. ἀδέρας Χίος Ρόδ. ἀγίας Σαμοθράκ. ἀέρους Στερελλ. (Αἰτωλ.) ἀγέρους Στερελλ. (Φθιώτ.) ἄερος Κύθν. Σίφν. ἀέρα ἢ, Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Ὁφ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ.) Τσακων. ἀγέρα Ἀπουλ. Πόντ. (Κοτύωρ. Χαλδ.) ἄερο τό, Ἀπουλ. Κεφαλλ. Κρήτ. Πληθ. ἀέρηδοι οἱ, Νάξ. (Ἀπύρανθ.) ἀέρατα τά, Πόντ. (Κερασ.)

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐσ. ἀήρ.

1) Ὁ ἀήρ ἐν τῇ ἀτμοσφαίρᾳ κοιν. καὶ Ἀπουλ. Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ.) Τσακων.: *Κανεὶς δὲν ζῇ χωρὶς ἀέρα. Ἐσκασε, γιὰ τὸ τοῦ ἔλειψε ὁ ἀέρας κοιν. Τὸ βαρέλλι δὲν ἔχει ἀέρα καὶ γι' αὐτὸ δὲ χύνεται τὸ κρασί. Τὸ τυρὶ ἐπῆρε ἀέρα καὶ καίει* (ἐπηρεάσθη ἐκ τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος) Πελοπν. (Ἀρκαδ.) κ. ἀ. || Φρ. *Ζῇ μὲ τὸν ἀέρα ἢ μὲ ἀέρα* (οὐδεμίαν ἢ ὀλίγην λαμβάνει τροφήν ἢ εἶναι ὅλως ἄπορος). *Ἀέρα κοπανίζω* (ματαιοπονῶ). *Ἀέρας κοπανιστὸς ἢ καβουρδιστὸς* (ἐπὶ ἀπραγματοποιήτων) κοιν. *Ἀέρας τηγα-νητὸς* (συνών. τῇ προηγουμένῃ) Μακεδ. (Θεσσαλον.) *Ἀέρας φρέσκος* (συνών. τῇ προηγουμένῃ) Ζάκ. Κεφαλλ. *Ἀέρα ψαρεύω* (ματαιοπονῶ) Θεσσαλον. *Κόφτω ἀέρα* (περιφέρομαι ἀπράγμων) Ἡπ. Ἀπὸ τῆς ιδιότητος τοῦ ἀέρος ὡς ἀβαροῦς, κούφου, κενοῦ: Φρ. *Τὰ λόγια του εἶν' ἀέρας* (ἄνευ οὐδεμιᾶς ἀξίας). *Ἡ δουλειά του εἶν' ἀέρας* (ἄνευ κέρδους). *Αὐτὸ τὸ παννὶ εἶν' ἓνας ἀέρας* (λίαν λεπτόν). *Ἐπῆρε τὸ κεφάλι του - ὁ νοῦς του - τὸ μυαλό του ἀέρα ἢ ἐπῆραν τὰ μυαλά του ἀέρα* (ἐν πᾶσι τούτοις ἢ ἔννοια τῆς διὰ τοῦ ἀέρος ἐξογκώσεως ἐπὶ τοῦ ἐπαιρομένου) κοιν. *Ἀντρε ὁ μαλέ σι ἀέρα* (ἐπῆρε τὸ μυαλό του ἀέρα. Συνών. τῇ προηγουμένῃ)

Τσακων. 'Επῆραν τὰ φτερά τ' άέραν (ἐπὶ ἐρωτολήπτου) Τραπ. Χαλδ. 'Επαρῆρε τὸ κοῦπί σου άέρα (παρεκτρέπεσαι, ὑπερβαίνεις τὰ ἐσκαμμένα. 'Η φρ. ἀπὸ τῆς παρατηρήσεως, ὅτι οἱ κωπηλατοῦντες δὲν κρατοῦν ἐπὶ πολὺ ἐκτεθειμένην τὴν κώπην εἰς τὸν άέρα, ἀλλὰ βυθίζουσιν αὐτὴν καταλλήλως εἰς τὸ ὕδωρ) Κεφαλλ. || Γνωμ. Κε ὁ νοῦς άέρας ἐνι (λεπτὸν τι) Κύπρ. 'Απὸ δὲ τῆς ιδιότητος τοῦ άέρος ὡς ζωογονοῦντος, ἀναψύχοντος καὶ τονώνοντος: 'Επῆγα νὰ πάρω άέρα ἢ τὸν άέρα μου. Σῦρε νὰ πάρῃς τὸν άέρα σου Κεφαλλ. || Φρ. Τοῦ 'δωκε τὸν άέρα του (τὸν ἐξεδίδωξε) κοιν. Παρε τὸν άέρα σου ἀπ' ἐδῶ! (φύγε ἀπ' ἐδῶ!) σύννηθ. Τὸν άέρα σου! ἢ άέρα! (φύγε, πῆγαινε 'ς τὸ διάβολο!) πολλαχ. Αγέρ' άέρα! (συνών. τῇ προηγουμένῃ) Κύθηρ. Τὸν άέρα σου καὶ τὴ μαστροχαλασιά σου! (συνών. τῇ προηγουμένῃ) Κρήτ. 'Η ἐπιφώνησις άέρα άέρα! εἰσῆχθη εἰς τὴν στρατιωτικὴν γλῶσσαν κατὰ τοὺς Βαλκανικοὺς πολέμους ὡς πολεμιστήριος ἰαχὴ κατὰ τὰς ἐφόδους καὶ ὡς ἐκφράσις μίσους, περιφρονήσεως, εἰρωνείας καὶ ἄλλων ψυχικῶν παθῶν κατὰ τοῦ ἐχθροῦ. Πβ. ΣΞανθοῦδ. Λεξικογρ. 'Αρχ. 5(1918/20) 115, κέξ. β) 'Η φήμη, τὰ ἠθικὰ κεφάλαια ἐμπορικῆς ἐταιρείας καταστήματος κττ., ἢ κερδοσκοπικὴ ἐπιχείρησις, εἰς ἣν δὲν καταβάλλει τις χρήματα κοιν.: 'Αγοράζω - κερδίζω - παίζω - πουλῶ άέρα. 'Αγόρασε τὸν άέρα τοῦ μαγαζιῶυ μας. 'Απὸ τὸν άέρα τοῦ καταστήματος πῆρε ἑκατὸ χιλιάδες δραχμές. Πβ. ἀερίτζῆς. 2) 'Η ἀτμόσφαιρα, ὁ ἀήρ ὁ περιβάλλων τὴν γῆν ἢ κατὰ τὴν λαϊκὴν ἀντίληψιν τὸ ὑπεράνω αὐτῆς κενὸν κοιν.: Στέκει 'ς τὸν άέρα (αἰωρεῖται). Τὰ πουλῶν πετοῦν 'ς τὸν άέρα. 'Ερριξαν δυὸ φορὲς 'ς τὸν άέρα γὰ φόβο (πρὸς ἐκφοβισμόν). 'Ο τόρνος γυρίζει 'ς τὸν άέρα κοιν. || Φρ. Τὰ λόγια σου θὰ πάνε 'ς τὸν άέρα (δὲν θὰ τελεσφορήσουν. Πβ. Εὐριπ. 'Εκάβ. 335-6 «ὦ θυγάτερ, οὐμοὶ μὲν λόγοι πρὸς αἰθέρα | φρουδοὶ μάτην ριφέντες ἀμφὶ σοῦ φόνου». Καὶ Παῦλ. 'Αποστ. Α' Κορινθ. 14,9 «ἔσεσθε γὰρ εἰς άέρα λαλοῦντες»). Λόγια τ' άέρα! (συνών. τῇ προηγουμένῃ). Χτίζω 'ς τὸν άέρα (ματαιοπονῶ) κοιν. Φκειάνει σπῖτι 'ς τὸν άέρα (συλλαμβάνει σχέδια ἀπραγματοποιήτα) Α.Ρουμ. (Φιλιππούπ.). 'Σ τὸν άέρα ἢ τοῦ άέρα κουβεντιάζει (μωρολογεῖ) Νάξ. (Γαλανάδ.). Κυνηγάει 'ς τὸν άέρα (ἐπὶ ἱκανοῦ) Πελοπν. (Λακων.). 'Σ σὴν άέραν μὴ κλαῖς (ματαιῶς μὴ κλαίῃς) Πόντ. (Κοτύωρ.) β) 'Η ἰδιάζουσα εἰς τόπον τινὰ ἢ τμήμα τοῦ ἡμερονυκτίου κατάστασις τῆς ἀτμοσφαίρας σχετιζομένη μὲ τὸ ὕψος τῆς θερμοκρασίας καὶ ἄλλας μετεωρολογικὰς συνθήκας, ἢ ὑγιεινὴ κατάστασις, τὸ κλῖμα τόπου τινὸς κοιν. καὶ Πόντ.: 'Ο άέρας τοῦ βουνοῦ - τοῦ βραδυοῦ - τοῦ δάσου - τοῦ κάμπου - τῆς θάλασσας - τῆς ἐξοχῆς - τῆς νύχτας. Τὸ χωριό μας ἔχει καλὸν άέρα. 'Ο άέρας τοῦ βουνοῦ κάνει καλό. 'Επῆγαν τὸν ἄρρωστο 'ς τὴν ἐξοχὴ γὰ ν' ἀλλάξῃ άέρα κοιν. Κάτσε 'ς τὸν άέρα τοῦ δέδρου Κρήτ. Τὰ παρχάρα καλὸν άέραν ἔχ'νε (παρχάρα = θέρετρα) Πόντ. || Παροιμ. φρ.

'Αέρα πῶχουν τὰ βουνὰ καὶ πείνα ποῦ περνᾶνε (ὑγιεινά, ἀλλ' ἄγονα) Πελοπν. (Λάστ.) || 'Ασμ.

'Εκίνησε κ' ἐπάησε ψηλὰ 'ς τὰ κορφοβούνια, τὸν ἦρε ποῦ κοιμώτανε μέσ' 'ς τὸν ψηλὸν άέρα

'Ηπ. 'Η σημ. καὶ μεσν. Πβ. Μαλάλ. 383,3 (ἐκδ. Βόνν.) «διὰ τὸ τοὺς άέρας φησὶν ἀλλάξαι». 'Η λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. Κρυγῖος 'Αέρας Κρήτ. 'Αέρες Πελοπν. (Δημητσάν.) γ) 'Η ἐξωτερικὴ παρὰστασις, ὁ τρόπος, τὸ ἦθος, ἢ χάρις τοῦ ἀνθρώπου κοιν.: 'Η δεῖνα δὲν εἶναι πολὺ ὁμορφη, μὰ ἔχει ἕναν άέρα! 'Η κωπέλλα του ἔχει καλὸν άέρα! κοιν. Δῶσ' άέρα 'ς τὸ κορμί σου Μεγίστ. Εἶνι ὁμορφη, ἀμὰ δὲν ἔχ' άέρα Θράκ. ('Αδριανούπ.) 'Η κωπέλ-

τούδα μπαίνει μέσα μ' άέρα λεύτερο τοαὶ ταπεινὸ 'Αστυπ. 'Ηρτε μ' ἕναν άέραν σὰν νὰ 'ναι νοικοτούρις Μεγίστ. Τοαὶ χάσα τὸν άέρα κανονῶντα (καὶ τὰ ἔχασαν, ἦτοι ἑταράχθησαν παρατηροῦντες) 'Απουλ. Τὸ περπάτημά της, τὸν άέρα ποῦ εἶχε, πῶλεγε κ' ἦρθε ἀπὸ τὰ Παρίσια ΑΤραυλάντ. 'Εξαδέλφ. 9. δ) Θάρρος, τόλμη κοιν.: 'Εχει άέρα. Τοῦ 'κοψα - τοῦ πῆρα τὸν άέρα του (περιέστειλα, ἐπτόησα αὐτόν). Τοῦ πῆρε τὸν άέρα ἢ γυναῖκα του κοιν. Τοῦ δίνω άέρα πολλαχ. 'Επῆρ' άέρα Κρήτ. 'Ο τῶρις ἔδωκεν του πολ-λὸν άέραν Κύπρ. Δίδου άέρα 'ς τὴν καρδιά μ' Θράκ. (Αἰν.) Με τί άέρα νὰ πάω! (πῶς νὰ τολμήσω νὰ ὑπάγω!) Πελοπν. ('Αρκαδ.) Μὴ δίνερε άέρα τὰ καμπζία - τὰ κωπέλλα (μὴ δίνης θάρρος εἰς τὰ παιδιά, εἰς τοὺς δούλους) Τσακων. || Φρ. 'Ηπηρε ἢ πορδὴ σ' άέρα! (καὶ σὺ ὁ οὐτιδανὸς ὑπερηφανεύθης!) Κρήτ. 3) Οὐρανὸς 'Απουλ.: Φέρμος ἐστάση ἥλιο ἄνου 'ς τ' άέρα (ἀκίνητος ἐστάθη ὁ ἥλιος ἐπάνω εἰς τὸν οὐρανόν). 4) 'Η ἄνωθεν οἰκοδομήματος ἐλευθέρα ἔκτασις σύννηθ.: 'Αγόρασα τὸν άέρα τοῦ σπιτιοῦ του γὰ νὰ χτίσω. Πουλῶ τὸν άέρα τοῦ σπιτιοῦ μου σύννηθ. β) 'Η θεά Κρήτ.: Τοῦ 'κοψε τὸν άέρα. 5) 'Ο γῦρος τοῦ πύλου Λεξ. Λεγρ.

6) Τὸ τετράγωνον ὕφασμα τὸ καλύπτει τὸν ἄγιον δίσκον καὶ τὸ ποτήριον, μεσν. ἀήρ, ὄρ. ἐκκλησιαστικὸς κοιν. 7) 'Οργανὸν ἐξ ἐπιμήκους κοντοῦ μετὰ ριπιδίου κατὰ τὸ ἄνω ἄκρον, διὰ τοῦ ὁποίου σβήνουν τὰς κανδήλας οἱ κανδηλανάπτει 'Αθ. β) 'Εν τῇ ζωγραφικῇ εἶδος ριπιδίου, διὰ τοῦ ὁποίου ριπίζουσιν τὰ νωπὰ χρώματα μόλις ἐγγίζοντες αὐτὰ διὰ νὰ στρώσουν 'Αθ. 8) 'Ανεμος, ρεῦμα άέρος κοιν. καὶ Πόντ. ('Ινέπ. Κερασ. Κοτύωρ. 'Οφ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ.) Τσακων.: 'Αέρας δροσερός - δυνατός - ζεστός - κρύος κττ.: Βάνει - βγάνει - παίρνει - σηκώνει άέρα, ἔρχεται - πᾶνει - σηκώνεται άέρας (ἐπὶ ἀνέμου ἀρχομένου). 'Εχει - κάνει άέρα, φυσάει - δυναμώνει - δέρνει ὁ άέρας (ἐπὶ ἀνέμου πνέοντος). Κόβεται - παύει - πέφτει ὁ άέρας (ἐπὶ ἀνέμου παυομένου). Κάνω άέρα (παράγω τεχνητῶς ρεῦμα άέρος διὰ φύσης, ριπιδίου κττ.) 'Ο άέρας 'ξερρίζωσε δέντρα - σήκωσε τὴ στέγη. Τὸν χτυπᾷ ὁ άέρας καὶ τὸ κρύο κοιν. Βγάζει άέρα (πέρδεται). 'Ετρεχε σὰν άέρας! πολλαχ. 'Ετοῦτοι οἱ άέρηδες μᾶς διαβολεύουν τὰ σῦκα Σέριφ. Σάμερε ἐμ' ἔχουντε άέρα δενατὲ (σήμερον ἔχομεν άέρα δυνατόν) Τσακων. 'Η άέρα τότ' ἐκουτούλτσεν τὰ δέντρα (ὁ άέρας ὅλως διόλου ἐξεφύλλισε τὰ δένδρα) Κοτύωρ. || Φρ. Τὰ λόγια σου τὰ παίρνει ὁ άέρας (πρὸς τὸν ματαιῶς ὁμιλοῦντα) κοιν. Κατὰ τὸν άέρα ποῦ θὰ φυσήσῃ (κατὰ τὴν φορὰν τῶν πραγμάτων) κοιν. Νὰ ἰδοῦμε τί άέρας φυσάει (νὰ βολιδοσκοπήσωμεν τὰ πράγματα ἢ τὰς σκέψεις ἄλλων) σύννηθ. 'Οπους τὸν φυσήξ' οὐ άέρας (ἐπὶ τοῦ ἀσταθοῦς τὸ φρόνημα) Μακεδ. (Κοζ.) Πᾶει κατ' ἀπ' τρανάει οὐ άέρας (συνών. τῇ προηγουμένῃ) Στερελλ. (Αἰτωλ.) 'Σ τὸν άέρα (ταχέως) Ζάκ. κ. ἄ. 'Αέρα θέλ' ἢ φούντα σου (θέλεις ν' ἀπαλλαγῇς τοῦ περισπασμοῦ) Σῦρ. Δὲν τοὺν βάρισι κρύους άέρας (δὲν ἔπαθε, δὲν ἐδοκίμασε συμφορὰν) Αἰτωλ. Κρύους άέρας νὰ μὴ τοὺν φυσήξ' ἢ νὰ μὴ τοὺν βαρέσ' (ἐπὶ ἀβροδιαίτου) Μακεδ. Δῶσ' μου άέρα καὶ μέτρα μίλια (ἂν μ' εὐνοήσῃ ἢ τύχη, μεγάλα θὰ ἐπιτύχω) Πελοπν. κ. ἄ. || Γνωμ. 'Οποῖος άέραν κυνηᾷ, ἄνεμον κοπανίζει (ἐπὶ ματαιοπονοῦντος) Κάρι. (πβ. ἀρχ. «ἄνεμον θηρᾷ»). Πιράει οὐ κινὸς 'ς τοὺν άέρα (ταχέως ὡς ἄνεμος) Αἰτωλ. Κάθε τερες με τὸν άέραν του (κάθε τόπος με τὰς συνηθείας του. Πβ. συνών. φρ. ἐν λ. ἀεράκι. τερες = χαράδρα) Μεγίστ. 'Αέρας δίχως νὰ φυσήσῃ τὰ φύλλα 'κὲ σείονται (δὲν γίνεται τίποτε χωρὶς αἰτίαν) 'Ινέπ. || 'Ασμ.

'Εχουσι καὶ τρία σκυλλὰ ποῦ πάν σὰν τὸν άέρα

Κάρπ. β) Νόσος λεχοῦς συνήθως μετὰ τοῦ ἐπιθ. κακός Θράκ.(Σηλυβρ.): Τῆς πατημένης ἀπὸ κακὸ ἀέρα βάζ'νε ροῦχο 'ς τὸ ἄστρο... καὶ τὴν ἄλλη μέρα τὸ πρωὶ τὸ φοράει καὶ γιανίσκει. Συνών. ἀερικό 4 δ. γ) Νόσος σπαρτῶν Κύπρ.: Ἐπκμασέν τα ἀέρας ἢ ὁ κακὸς ἀέρας. δ) Τὸ ὑπὸ τοῦ κινουμένου σώματος παραγόμενον ρεῦμα ἀέρος σύνθηθ.: Ἀκούσαμε τὸν ἀέρα του ποῦ πέρασε. Μόνο ὁ ἀέρας του μὲ ἤυρε σύνθηθ. Δὲν ἐπρόλαβε νὰ δῇ τὸν ἀέρα τῶνε (τόσον ταχέως ἐκινήθησαν, ὥστε δὲν ἐπρόφθασε νὰ τοὺς ἴδῃ) Νάξ. 9) Τὸ σχοινίον τὸ συνδέον τὸν κεντρικὸν στῦλον τοῦ ἁλωνίου μετὰ τοῦ ἁλωνίζοντος ζώου Πελοπν.(Γορτυν.) 10) Πληθ. ἀγέρηδες, ὄρ. ναυτικός, δύο σχοινία ἐν εἵδει παρατόνων, διὰ τῶν ὁποίων πλευρικῶς στηρίζεται τὸ ἄνω μέρος ἱστοῦ βρικίου Ἄνδρ.

ἀερατίζω Πόντ. (Κερασ. Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ ἀέρα τα πληθ. τοῦ οὐσ. ἀέρας.

1) Ἐκθέτω εἰς τὸν ἀέρα, ἀερίζω. 2) Δροσίζω τινὰ προκαλῶν ρεῦμα ἀέρος πρὸ τοῦ προσώπου του διὰ ριπιδίου ἢ ἄλλου τινός.

Πβ. ἀερίζω.

ἀερατός ἐπιθ. Ἄνδρ. Κρήτ. (Ἡράκλ.) ἀγεραδός Μεγίστ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀέρας καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ατος, παρ' ἣν καὶ -αδος.

1) Ὁ προμηνύων ἄνεμον Μεγίστ.: Σύννεφο ἀγεραδο. Τὸ φεγγάρι ἤβγε ἀγεραδο. Συνών. ἀνεμικός. 2) Εὐκίνητος, εὐχαρις ἔνθ' ἄν.: Ἐχει μιὰ κόρη ἀεράτη Ἄνδρ. Γυναῖκα ἀεράτη Ἡράκλ. Πβ. ἀερικᾶτος.

ἀέρι τό, σύνθηθ. ἀέριν Κύπρ. ἀγέριν Κύπρ. ἀγέρι Ἀπουλ. Καλαβρ. Πελοπν.(Ἀρκαδ.) Χίος κ.ά. ἀγέρ' Λέσβ. κ.ά. ἄγερ' Τήν. ἄγερ' Τήν. αἶρι Πελοπν. (Κλουτσιοχ.) ἀέρζι Τσακων.

Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. ἀέρας.

1) Αὔρα, ἐλαφρὰ πνοή ἀνέμου σύνθηθ.: Τί ὁμορφο ἀέρι ἐδῶ! σύνθηθ. || Ἄσμ.

Τὸ ἐπ-πέσασιν ν' ἀναπαυτοῦν 'ς τὸ δροσερὸν ἀέριν Κύπρ.

Κ' εἶχε τ' ἀέρι σκέπασμα καὶ τὰ χαλίγια στρωῶμα Κρήτ. — Ποίημ.

Ἔτσι κι ὁ κλέφτης ἔπινε τὸ δροσερὸ ἀέρι

ΑΒαλαωρ. Ἔργ. 2,10 (ἐκδ. Μαρασλή). β) Ἀήρ Ἀπουλ. Κρήτ. κ.ά. 2) Κλίμα τόπου τινὸς σύνθηθ.: Ἐρχονται γὰ τ' ἀέρι (διὰ τὸ καλὸν κλίμα) Ἄνδρ. Νὰ πάω 'ς τὸ χωριό, δὰς τσ' ἀλλάξω ἀέρι Σῦρ. 3) Οὐρανὸς Ἀπουλ. 4) Δαιμόνιον βλαβερόν, κακοποιὸν Πελοπν. (Ἡλ.) Τήν. Τσακων. Τὸ παιδί ἔπαθε ἀπ' ἀγέρι Ἡλ. Συνών. ἀερικό 3. β) Νόσημα νευρικόν, οἶον ἐπιληψία, φρενοβλάβεια κττ. Χίος.

ἀερίδα ἦ, ἀμάρτ. ἀγερίδα Κύμ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀέρας.

Ἄνεμος δυνατός.

ἀερίζω κοιν. καὶ Πόντ.(Κερασ.) ἀγερίζω σύνθηθ. καὶ Πόντ. (Ἀμισ.) ἀεργίζω Τσακων. αἰρίζον Ἡπ. Στερελλ. (Αἰτωλ.) κ.ά.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀέρας. Πβ. καὶ ἀρχ. ἀερίζω. Ἡλ. καὶ παρὰ Σομ.

1) Ἐκθέτω τι εἰς τὸν ἀέρα πρὸς ἀερισμὸν κοιν. καὶ Πόντ. (Ἀμισ. Κερασ.): Βγάζω τὰ ροῦχα 'ς τὴν αὐλή νὰ τ' ἀερίσω. Ἀφίνω ἔξω τὰ σεντόνια ν' ἀεριστοῦν λιγάκι. Ἀνοίγω τὸ παράθυρο ν' ἀεριστῇ τὸ δωμάτιο κοιν. Ἀέρτσον ὀλίγον τὸ γεργάν' κ' ἔπαρ' 'το ἀπὲς' (γεργάν' = ἐφάπλωμα) Κερασ. Ἀνοιζον τὰ παράθυρα ν' ἀερίσκειται τ' ὁσπίν' αὐτόθ. Σ'τάρ' αἰρισμένον (σίτος ἀναρριφθεὶς εἰς τὸν ἀέρα πρὸς καθαρισμὸν ἀπὸ χρώματος καὶ κονιορτοῦ) Ἡπ. Πβ. λιχνίζω, ξαερίζω. β) Μέσ. παίρνω τὸν ἀέρα μου, ἀναψύχομαι Πελοπν. (Λακων.) Χίος: Ἐβγα ν' ἀεριστῇς λιγάκι Λακων. Ἡ μετοχή ἀερισμένος ἐπὶ νοσοῦντος παρουσιάζοντος βελτίωσιν καταστάσεως Πελοπν. (Μάν.) Χίος: Ἡ ἄρρωστη εἶναι ἀερισμένη Μάν. Ὁ ἄρρωστος εἶναι πρὸ ἀερισμένος σήμερα Χίος.

2) Δροσίζω τινὰ προκαλῶν ρεῦμα ἀέρος πρὸ τοῦ προσώπου του διὰ ριπιδίου ἢ ἄλλου τιοῦτου Ἡπ. Ζάκ. Θράκ. (Σαρεκκλ.) Κεφαλλ. Μέγαρ. Πελοπν. (Ἀρκαδ.) Πόντ. (Κερασ.): Ἀερίσέ με λιγάκι Μέγαρ. Μὴν τ' ἀερίζης πλὸς τὸ παιδί, θὰ κρυώσῃ αὐτόθ. Ἀέρτσον ὀλίγον τὸν κακᾶν (ἀσθενῆ) Κερασ. β) Ἀπρόσ. φυσᾶ ὀλίγον, δροσίζει Νάξ. (Βόθρ. Φιλότ.): Ἀμα ἀερίσῃ Βόθρ. Ν' ἀφήσῃς ν' ἀερίσῃ κ' ὕστερα νὰ φύῃς Φιλότ. 3) Γίνομαι αἷτιος εἰς τινὰ ἐλαφροῦ κρυολογήματος Κεφαλλ. Παξ.: Ἔτσι ποῦ τὸ κρατεῖς γυμνὸ τὸ παιδί θὰ δὲ ἀερίσῃς Κεφαλλ. Κάπως ἐξεσκεπάστηκα τὴ νύχτα κι ἀερίστηκα αὐτόθ. Μοῦ φαίνεσαι ἀερισμένος αὐτόθ. Συνών. κρυολογῶ, κρυώνω.

4) Προσβάλλομαι ὑπὸ ἀερικῶν, ἤτοι κακοποιῶν πνευμάτων Θράκ. (Σηλυβρ.) Παξ.

Πβ. ἀερατίζω.

ἀερικά ἐπίρρ. Ἄνδρ. Χίος κ.ά. ἀγερικά Χίος

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀερικός.

Εὐάερος, ἐπὶ τόπου ἔνθα ἡ ἀτμόσφαιρα εἶναι εὐάερος: Ἐδῶ εἶναι ἀερικά. Συνών. ἀερικᾶτα, ἀερινά.

ἀερικᾶτα ἐπίρρ. ἀμάρτ. ἀγερικᾶτα Σέριφ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀερικᾶτος.

Ἀερικά, ὁ ἰδ.: Ἀγερικᾶτα ἐπὰ εἶναι. Συνών. ἀερινά.

ἀερικᾶτος ἐπίθ. Σίφν. ἀγερικᾶτος Σίφν.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀερικός καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ατος.

1) Εὐάερος: Σπίτι ἀερικᾶτο. Τόπος ἀερικᾶτος. 2) Ὁ ἔχων ὠραίαν ἐξωτερικὴν παράστασιν, ἐπίχαρις: Ἡ δεῖνα ἦτανε γυναῖκα ἀγερικᾶτη. Πβ. ἀερατός.

ἀερικό τό, ἀερικὸν Κάρπ. Πόντ.(Οἶν.) Φολέγ. Χίος ἀγερικὸν Κῶς Πόντ. (Οἶν.) Χίος ἀερικό Ἀντικύθ. Ζάκ. Κρήτ. Νάξ. Πελοπν. (Ἀρκαδ. Βαλτέτσ. Καλάβρυτ. Κορινθ. Λακων. Μάν. Σπάρτ. κ.ά.) Σαλαμ. Σύμ. κ.ά. ἀγερικό Βιθυν. Θράκ. (Σηλυβρ.) Κεφαλλ. Κύθν. αἰρ'κὸ Ἡπ. (Ζαγόρ. κ.ά.) Θράκ. (Αἰν.) Λέσβ. αἰγ'κὸ Βιθυν. (Κατιρ.) Ἡπ. Στερελλ. (Αἰτωλ.) ἀλερικὸν Πόντ. ἀρικὸν Κύθν. —ΑΚορ. Ἄτ. 2,66 ἀρικό Σέριφ. Σῦρ. ναρικὸν Κύθν. ἀρ'κὸς ὁ, Σάμ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀερικός. Οἱ τύπ. ἀερικὸν καὶ ἀρικὸν καὶ παρὰ Σομ. Τὸ ἀρικὸν καὶ μεσν. Πβ. Καναβ. 44,19 «κεραυνὸς δέ ἐστιν, ὅπερ οἱ ἰδιῶται λέγουσιν ἀρικὸν» πιθανῶς κατ' ἐπίδρασιν καὶ τοῦ ἀρός, ὁ ἰδ. Πβ. Κ'Αμαντ. ἐν Χιακ. Χρον. 2 (1914) 113.

1) Ἀέρας, ἡ ὑγιεινὴ κατάστασις, τὸ κλίμα τόπου τινὸς Μεγίστ. Πόντ. (Οἶν. κ.ά.): Ἐπῆγεν ἐκεῖ γὰ τ' ἀερικό

